

'Suriye'nin Dostları' İstanbul'da

Servet Yanatma İstanbul
01/04/2012

İlki şubat sonunda Tunus'ta yapılan Suriye'nin Dostları Konferansı'nın ikincisi bugün İstanbul'da düzenleniyor. 70'ten fazla ülkenin katılacağı konferans, demokratik Suriye'ye giden yolda önemli kilometre taşlarından biri olacak. Konferansta, muhalif Suriye Millî Konseyi'nin "Suriyelilerin tek meşru temsilcisi" olarak tanınması bekleniyor.

70'ten fazla ülke, Suriye'deki sivil katliamlarını durdurmanın yollarını konuşmak için bugün İstanbul'da toplanıyor. İlki şubat sonunda Tunus'ta gerçekleşen Suriye'nin Dostları Konferansı'nın ikincisine Türkiye, ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya'nın yanı sıra Arap Ligi ülkeleri ile uluslararası örgütler katılıyor. Amaç, akan kanın bir an önce durmasını sağlamak ve Suriye'de barışçıl dönüşümü gerçekleştirmek. Dışişleri Bakanlığı, toplantıyı, 'demokratik Suriye'ye giden yolda önemli kilometre taşlarından biri' olarak niteliyor. Suriye'nin Dostları Konferansı'ndan, bu ülkeye insanî yardım ulaştırılması yönünde kararlar çıkması bekleniyor.

Ancak Rusya ve Çin'in desteğini arkasına alan Beşşar Esed rejiminin nasıl ve ne zaman devrileceği merak konusu. BM ve Arap Ligi Özel Temsilcisi Kofi Annan'ın girişimlerinin ardından Esed, ülkeye uluslararası gözlemci girmesine izin vermezse Moskova ve Pekin üzerindeki uluslararası baskı daha da artacak. Amaç da bu iki ülkeyi pozisyon değişikliğine itmek.

Dışişleri bakanları seviyesindeki konferansa Türkiye'nin yanı sıra ABD, İngiltere, Fransa, Almanya gibi Batı dünyasının önde gelen ülkeleriyle Arap Ligi ülkeleri ve uluslararası örgütler katılıyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da katılımcılara hitap edecek. Konferansın amacı, uluslararası toplumun Suriye'deki krizi çözmeye yönelik çabalarını koordine etmek ve ortak bir tutum geliştirilmesine katkıda bulunmak. Gündem ise oldukça yoğun. Ana konular şöyle: Suriye'de kan dökülmesinin bir an önce durdurulması, güvenlik güçlerinin yerleşim yerlerinden çekilmesi, ihtiyaç sahibi Suriyelilere düzenli ve kesintisiz insani erişim sağlanması ve Suriye'de muteber bir siyasi geçiş sürecinin başlatılması. Ayrıca Suriye'deki şiddet ortamından kaçarak komşu ülkelere sığınan Suriye vatandaşlarına geçici koruma sağlanması gibi konularda ilgili BM ve Arap Birliği kararları çerçevesinde yürütülen uluslararası faaliyetler gözden geçirilecek ve önümüzdeki dönemde atılabilecek adımlar değerlendirilecek.

Esed karşıtı muhaliflerin kurduğu Suriye Millî Konseyi, Tunus'taki zirvede "Suriyelilerin bir temsilcisi" olarak tanınmıştı. İstanbul'da ise muhalefetin "tek temsilci" olarak tanınması ve Şam ile iplerin resmen atılması yönünde güçlü bir beklenti var. Türkiye, bunu yapmaya hazır. Ancak özellikle bazı Arap ülkeleri buna karşı çıktığı için bugün bu yönde toplu bir karar alınması zor görünüyor. Bazı ülkelerin tek başına böyle bir karar alması daha ihtimal dâhilinde görünüyor. Muhalifler askerî müdahale, silah temini ve tampon bölge gibi taleplerini tekrarlayacaklar. Ancak askerî unsurlar içeren bir karar çıkmasına ihtimal verilmiyor. Katar'ın başını çektiği bazı Arap ülkeleri ise Esed'e sert bir ultimatoma verilmesini istiyor.

Türkiye, öteden beri muhalefetin tek çatı altında örgütlenmesini ve tek vücut haline gelmesi için çaba gösteriyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da kritik zirve öncesi Suriye Millî Konseyi (SMK) Başkanı Burhan Galyun'u kabul etti. Birçok etnik ve mezhepsel unsurdan oluşan 400'den fazla

muhalif hafta içinde Pendik'te buluşarak bu yönde önemli bir adım attı. Muhalifler "Yeni Suriye'nin Millî Sözleşmesi/Projesi" adını verdikleri temel ilkelerde anlaşmaya vardı. Tüm etnik ve mezhepsel unsurları siyasi bir Suriye'nin etrafında birleştirmeyi öngören bildiride "anayasal vatandaşlık" kavramı öne çıktı. K.İrak'taki bölgesel yönetim benzeri anayasal bir bölge ve halk tanımını talep eden Suriyeli Kürtler ise şimdilik uzlaşmanın dışında kaldı. Ancak bölünme yaşayan Kürtler ile de görüşmeler sürüyor. "Misak-ı Milli" denilen bu sözleşmeye bugünkü konferansta güçlü bir destek çıkacak. Sözleşmeye atıf yapılarak yeni Suriye'nin bu çok kültürlü yapıdaki herkesin haklarını garanti altına alması gerektiği vurgulanacak.

İran nükleer toplantısı da İstanbul'da

ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton, İran ile 5+1 ülkeleri arasında yeniden başlatılacak nükleer müzakerelerin yeri konusundaki belirsizliğe son noktayı koydu. Dün Riyad'da Suudi meslektaşları Suud el-Faysal ile görüşmesinin ardından basına konuşan Clinton, toplantının 13-14 Nisan tarihlerinde İstanbul'da yapılacağını söyledi. 5+1 diye bilinen ve BM Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesiyle Almanya'yı kapsayan grubun, İran'la bir önceki müzakeresi 2011 yılında yine İstanbul'da yapılmış, ancak taraflar uzlaşmamıştı. Başbakan Tayyip Erdoğan da hafta içinde ziyaret ettiği Tahran'da, İran'ın ısrarla sürdürdüğü nükleer programının görüşüleceği müzakerelerin muhtemelen İstanbul'da yapılacağını söylemişti.